

Vi är romer

Forum för utställare hos Forum för levande historia den 5 november 2014

Det var en lagom stor skara av Forum för utställares medlemmar som hade tagit sig in från det gråa novembervädret till Forum för levande historias lokaler i Gamla Stan i Stockholm för att höra mer om Årets utställning 2013 – Vi är romer.

Forum för levande historia

Där tog Joakim von Scheele som är projektledare emot oss. Han berättade om hur och med vad Forum för levande historia arbetar. Utgångspunkten i deras projekt är att arbeta med kunskap som berör, med intolerans i centrum och med uppstartssträckan som viktigaste kunskapskälla.

Forum för levande historia arbetar nu med en flerårig satsning på romsk historia och vill med detta bidra till att minska antiziganismen. Därför passade ett samarbete med Göteborgs stadsmuseum och utställningen Vi är romer perfekt.

Liksom Göteborgs stadsmuseum arbetar Forum för levande historia med romsk delaktighet och tillsammans med romska nätverk. Vi är romer är en utställning om romer, av romer och visad av romer. Göteborgsversionen är nu modifierad med ett nationellt perspektiv. Mycket arbete har lagts ner för att skapa ett förtroende för Forum för levande historia hos de romer i Göteborg som arbetat fram utställningen. I Stockholm har fyra stycken romska pedagoger rekryterats. Utställningen är öppen för allmänheten med visningar onsdagar och lördagar. Huvudmålgruppen är skolan vilken kan boka in workshopar à två timmar. Marcel Rådström, ansvarig pedagog i utställningen Vi är romer på Forum för levande historia, visar oss runt i utställningen och berättar om hur skolbesöken brukar gå till. Workshoparna utgår ifrån våra egna fördomar – vem är jag? Eleverna deltar i en workshop där fördomar och stereotypa bilder diskuteras. Romer blir caser. Pedagogen måste äga gruppen för att få flowet. Värderingsövningar såsom fyrhörnsövning eller ett steg fram används. Det är viktigt att närma sig elevernas egen vardag. En workshop tar en och en halv timme, vad är viktigast att förmedla?

Dessutom hålls fortbildning för andra yrkesgrupper i utställningen. Forum för levande historias lokaler finns i Stockholm men myndigheten har i uppdrag att arbeta nationellt. I det romska projektet finns nationell spridning genom pilotkommuner runtom i Sverige. Utställningen visas i Stockholm till och med hösten 2015 och kommer sedan att åka runt i landet.

Göteborgs stadsmuseum

Karsten Bjergfelt, utställningsproducent på Göteborgs stadsmuseum och biträdande projektledare för Vi är romer började med att säga att stadsmuseet är glada över samarbetet med Forum för levande historia. Därefter började han berätta om projektets start och hur allt fortlöpte. Allt startade för fem år sedan på Röhsska museet, då en liten utställning gjordes till romernas internationella dag den 8 april. Då var vetskapen om romernas situation liten.

Ett större projekt startade och pengar söktes från Europeiska socialfonden för att synliggöra romernas situation i Västsverige. I projektet skulle det finnas utbildningsplatser. Från början var det tänkt med 20 platser, men totalt 1570 personer har utbildats i projektet. En stor utställning på 400-500 kvadratmeter planerades till Göteborgs stadsmuseum. Utbildningen skulle komma till liv genom att romer lånade Göteborgs stadsmuseums kompetens och lokaler. Den romska referensgruppen i utställningen har godkänt texter, reklambyrå, bilder, namn med mera. Göteborgs stadsmuseum har tagit två steg tillbaka och romerna har tagit fyra steg framåt. All personal på Göteborgs stadsmuseum fick utbildning i två dagar med romer från projektgruppen. Vilket ledde till att hela museet blev representanter för projektet. Gruppen romer är många olika grupper och alla har varit delaktiga. Med i projektet var även Sveriges enda hedersrom Ingrid Schiöler. Efter utställningen har nu ett romskt råd bildats i Göteborg.

Först efter utställningen stått ett år i Göteborg kom vandringsutställningarna till liv. Det är skillnad att göra en utställning som inte behöver visas alls mot att göra en vandringsutställning. En visas nu på Falbygdens museum och ska sedan vidare i Västsverige. Utställningen som visas på Forum för levande historia har formgetts av Camilla Ed med samma färger, former och naturmaterial som de som visas i Västsverige. Alla utställningarna har samma innehåll, innehåller samma känslor och utgår från samma material. Den stora skillnaden är att i Göteborg hängde det mesta på väggen och i vandringsutställningarna är uppbyggda av skärmar.

Årets utställning – helt rätt!

Efter att ha hört Karsten berätta om arbetet med projektet på Göteborgs stadsmuseum och Forum för levande historia berätta om hur de arbetar med utställningen nu så känns det verkligen ända in i hjärtat att detta var Årets utställning 2013. Det som följer med mig efter träffen i Vi är romer är:
Delaktighet – förankra processerna – låta det ta tid.

Anna Toräng, rapport för Forum för utställare, november 2014